

Nieuwsbrief

Netwerk Dementie Drenthe

Mei 2016

NIEUWS

Het nieuwe jaar is door het netwerk op 14 januari jl. ingeluid met een Nieuwjaarsbijeenkomst in de prachtige locatie Holdert in Emmen. Na een kort welkomstwoord van onze gastheer Evert Nijman, leidde Henk van Hooft, voorzitter van het netwerk, de bijeenkomst in met de notie: "alleen ben je sneller, samen kom je verder". Vervolgens hield Els van der Veen, coördinator van het netwerk, een Nieuwjaarstoespraak. Daarna sprak Frans van Dorst (voorzitter Alzheimer Drenthe) ons toe, en werd een tekst voorgelezen van het ministerie van VWS. En 'last but not least' (!) had staatssecretaris van Rijn voor ons een videoboodschap. Voor de praatjes en de videoboodschap zie www.dementiedrenthe.nl/nieuws De opkomst was groot, heel erg fijn dat iedereen zo betrokken is bij het Netwerk; dit bevestigt de leus: alleen ben je sneller, samen kom je verder!

De Participanten Raad heeft op 20 april jl. gesproken over de stand van zaken in het netwerk aan de hand van het Jaarplan 2016. Het Jaarplan is te vinden op www.dementiedrenthe.nl/publicaties. Het Jaarplan, kernachtig weergegeven op één A3, bouwt voort op de Toekomstvisie van het NDD en op de waarden, waarin de activiteiten van het netwerk geworteld zijn. De drie speerpunten van de activiteiten zijn terug te voeren op de waarden gemeenschapszin (- samenhang), zorgzaamheid (- kwaliteit van dementiezorg) en zachtheid (- vindbaarheid van dementiezorg en dementievriendelijk Drenthe).

In deze Nieuwsbrief vindt u een overzicht van de voortgang.

SPEERPUNT 1: SAMENHANG

De organisatie van de (dementie)zorg moet in de eerste plaats gerealiseerd worden in de driehoek huisarts – wijkverpleegkundige – gemeente. De samenhang, dus de verbindingen die in het netwerk zijn gelegd bieden een kwaliteitsnetwerk, waarbinnen dementieketens functioneren. Het netwerk is zelf niet een zorgaanbieder en heeft dus nadrukkelijk niet de organisatie van de directe zorg als doel, maar is ondersteunend en stimulerend voor de aanbieders van zorg, die in zorgketens met elkaar afspraken maken over de organisatie van dementiezorg. De samenhang, die door het netwerk wordt gerealiseerd is van belang (als middel, als kader) om gezamenlijk de kwaliteit en de vindbaarheid van dementiezorg in Drenthe te kunnen waarborgen. Dat betekent dat het netwerk 'ontmoetingsplaatsen' organiseert voor de medewerkers van de participerende organisaties. Daar vindt de 'agendasetting' plaats en worden activiteiten, met kwaliteit en vindbaarheid als doel, in gang gezet en uitgevoerd:

- **De ParticipantenRaad** (bestuurders) komt 2 x per jaar bijeen om de grote lijnen vast te stellen en te bewaken. De laatste keer was zoals gezegd op 20 april jl. Na afloop van de Participanten Raad verschijnt deze Nieuwsbrief, die intern breed wordt verspreid en ook dienst doet als halfjaarlijkse verslaglegging.
- **Het bestuur van de stichting dementie Drenthe** is naar aanleiding van het besluit van de ParticipantenRaad van oktober 2015, en op basis van een voordracht door de Stuurgroepvoorzitters, aangevuld met drie adviseurs, vanuit de drie regio's van Drenthe. Deze adviseurs worden ook uitgenodigd deel te nemen in de Klankbordgroepen. Daardoor hebben regionale aanbieders meer invloed op het beleid en is de verbinding met de regio's en met de regionale klankbordgroepen versterkt.
- Na een evaluatie in de vier regionale Stuurgroepen, in het najaar 2015, is besloten om deze om te vormen naar **drie regionale Klankbordgroepen**: Noord, Zuid Oost en Zuid Mid West, die vier x per jaar bijeen komen. Deze Klankbordgroepen fungeren als kwaliteitscirkels rond beleid, waarin de regionale dementiezorg, in dialoog met elkaar, getoetst wordt aan de Zorg Standaard Dementie. De eerste bijeenkomsten hebben in het voorjaar van 2016 plaats gevonden. De nieuwe methode van werken ('de drie woorden methode') is daarin geïntroduceerd.

- De zorgbegeleider (ook casemanager genoemd) staat naast de cliënt en is voor hem/haar de ‘ketenregisseur’: aanspreekpunt, coördinator van zorg, en begeleider door het dementieproces. In Drenthe worden sinds lange tijd **vijf regionale ZorgBegeleidingsOverleggen (ZBO’s)** georganiseerd, voorgezeten en ondersteund door vijf ZBO-voorzitters en secretariaten. De ZBO’s fungeren als cliëntgerichte kwaliteitscirkels en kwamen afgelopen half jaar weer maandelijks bijeen.
- De werkwijze met provinciale werkgroepen is terug gebracht naar **twee provinciale werkgroepen**: een werkgroep kwaliteit zorgbegeleiding, waarin ZBO voorzitters + netwerkcoördinator kwaliteitsbeleid wat betreft zorgbegeleiding voorbereiden en een werkgroep vindbaarheid en dementievriendelijk Drenthe, waarin Helpdeskmedewerkers, RedactieRaadleden, een ZBO-voorzitter en een klein aantal Klankbordgroepleden werken aan publiciteit, communicatie en informatie.

SPEERPUNT 2: KWALITEIT VAN DEMENTIEZORG

De Zorg Standaard Dementie wordt door het netwerk gehanteerd als ‘meetlat’; de cliënt en zijn/haar verzorgers zijn het uitgangspunt van het netwerk.

- **Voortgang kwaliteitstoetsing Klankbordgroepen**: In de Klankbordgroepen is afgelopen voorjaar de Minimumkwaliteit (in 2010 binnen het netwerk afgesproken) langs de lat van de Zorg Standaard dementie (uit 2013) gelegd met behulp van de 3 woorden methode. Er vond een goede discussie plaats, waarin verschillende standpunten uiteen gezet werden. Tijdens de volgende keer wordt een bijgestelde versie van de Minimumkwaliteit besproken. Daarna volgt vaststelling door stichtingsbestuur en Participanten Raad en wordt deze bijgestelde kwaliteitsnorm binnen het netwerk gehanteerd. Tijdens de tweede bijeenkomst wordt ook gestart met een nieuw thema: crisissituaties. De Klankbordgroep-voorzitters stellen samen met de coördinator de agenda vast. We willen dit jaar 3 of 4 onderwerpen bespreken en verder brengen.
- **Voortgang Zorgbegeleiding (ZBO)**: De ZBO’s hebben in de loop van de jaren hun functie bewezen. De leden kennen elkaar inmiddels goed en vinden bij elkaar steun en motivatie om hun werk als zorgbegeleider goed te kunnen uitvoeren. De rol van het ZBO en de behoefte van de Zorgbegeleiders verandert langzaam en richt zich steeds meer op kwaliteitsondersteuning. Immers: de zorg moet en zal in de toekomst vooral gerealiseerd worden in de driehoek huisarts – wijkverpleegkundige – gemeente. In juni zal de beleidsvoorbereidende werkgroep ‘kwaliteit zorgbegeleiding’ doel, functie, rol, agenda, verslaglegging e.d. daarom opnieuw onder de loep nemen om te anticiperen op de veranderende zorgstructuren.
- **eGPO**: zoals in de vorige Nieuwsbrief stond aangekondigd is het contract met Gino per 1 februari 2016 opgezegd. Inmiddels zijn de gegevens uit Gino overgezet naar eGPO. (elektronisch gestructureerd patiënten dossier, zie www.egpo.nl). In januari en februari is aan alle ZB’ers in de ZBO’s een scholing eGPO aangeboden. De zorgbegeleiders hebben een inlogcode gekregen. De eerste opdracht aan zorgbegeleiders is nu om de eigen cliëntenlijst (uit Gino overgezet) op te schonen en contact te leggen met betreffende huisartspraktijk. Op dit moment doet ongeveer 40% van de huisartspraktijken in Drenthe mee; aan het eind van dit jaar hopen we op een dekking van 85%. Er is nog overleg over een koppeling van de contactgegevens van de beheerder van een dossier (‘coördinator’) aan de lijst cliënten. Er wordt ook nog gewerkt aan een ‘dementieknop’, en het toevoegen van de functie van ‘casemanager dementie’, waardoor het netwerk managementinformatie uit het systeem kan oproepen. Op dit moment is dat nog niet mogelijk. De dubbele registratie (nl met het eigen registratiesysteem) blijft bestaan; hopelijk kunnen we daar te zijner tijd ook stappen in maken.
- **Nascholingen ZBO**: naast de scholing wat betreft eGPO kregen de Zorgbegeleiders ook de mogelijkheid tot een rondleiding in het Drents Museum in het kader van het project Onvergetelijk (zie <http://www.drentsmuseum.nl/activiteiten/onvergetelijk-drents-museum.html>) Op 15 maart jl werd het O&O kado georganiseerd, met een lezing van Saskia Danen over ‘dementie en het levenseinde’ en de theatervoorstelling ‘Alzh...enzo...’, door Kees van der Zwaard (zie <http://www.keesvanderzwaard.nl/alzh-enzo/>) Hoewel het in de Adventskerk erg koud was, was het een warme ontmoetings- en ontspanningsmiddag. Komend najaar staat een scholing ‘Zorg en dwang’ op het programma; de data staan al gepland. Voor 2017 zijn al twee onderwerpen komen bovendrijven: ‘brandveiligheid voor thuiswonende vergeetachtige ouderen’, en ‘dementie en depressie’.
- **MDDT (Multi Disciplinair Dementie Team)**
Het MDDT is een kwaliteitsverhogende anonieme (in tegenstelling tot een regulier MDO) casuïstiekbespreking van zorgbegeleiders met een regionale specialist ouderengeneeskunde en een psycholoog. In het voorjaar 2016 is een eerste korte evaluatie van inhoud, organisatie en personele invulling van de MDDT’s gehouden met behulp van een korte anonieme vragenlijst. De reacties van zorgbegeleiders zijn over het algemeen positief. Er wordt nog bekeken of en hoe we de inbreng van casuïstiek kunnen laten aansluiten op het format dat in eGPO gehanteerd wordt. De frequentie van vier keer per jaar, met een vaste en continue samenstelling van MDDT en ZBO, met een anonieme casuïstiekbespreking, en als aanbod aan alle zorgbegeleiders, wordt goed, belangrijk en zinvol gevonden.

Er wordt nog gezocht naar hoe de meerwaarde van de inbreng van arts en psycholoog nog beter benut kan worden.

- **Palliatieve zorg:** het project markering en proactieve zorgplanning (**MAPRO**), dat het consortium palliatieve zorg Noord/Oost heeft geïnitieerd, is, na goedkeuring door ZonMw, van start gegaan. Deelnemers zijn: de palliatieve netwerken van Drenthe en IJsselvecht, de dementienetwerken van Drenthe en IJsselVecht, en de Hogescholen Saxion en Windesheim. Doelstelling is om een leidraad palliatieve zorg voor extramurale dementiezorg samen te stellen. In april heeft een focusgroep van zorgbegeleiders plaats gevonden. De Huisartsen Zorg Drenthe (HZD) is doende een focusgroep met huisartsen samen te stellen. De inhoud van de focusgroepen gaat over het moment van markering en de vormgeving van het gesprek rondom de markering van de palliatieve fase, en over de beste manier van (proactieve) zorg in de palliatieve fase en randvoorwaarden rondom proactieve zorgplanning bij dementie. Door de Zorgbegeleiders in Drenthe worden tien cliëntsysteemen (twee per ZBO) aangeleverd, voor interviews met patiënten en met mantelzorgers. De interviews worden in de maanden april en mei gehouden. De inhoud van de interviews gaat over de ervaringen rondom de markering van de palliatieve fase en over de ervaringen rondom proactieve zorgplanning bij dementie.

Op donderdagmiddag 13 oktober (legt u de datum vast in uw agenda?) wordt door het Netwerk Dementie Drenthe een mini-symposium georganiseerd rond Dementie en Palliatieve Zorg. Daarin zullen de eerste resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd. Ook de notarissen van “notaris en dementie” (zie www.notarisendementie.nl) worden uitgenodigd een bijdrage te leveren wat betreft het Levenstestament. Als mogelijke vervolgstappen wordt gedacht om te komen tot een standaardformulier Advanced Care Planning (ACP), waarin ook Shared Decision Making (SDM) wordt betrokken; en dat binnen eGPO te gaan gebruiken. En er wordt gedacht aan verdere scholing van zorgbegeleiders.

- **Jonge mensen met dementie:** in samenwerking met de dementienetwerken in Groningen en Friesland is een startnotitie geschreven, waarin doelstellingen worden benoemd wat betreft verbetering van de zorg voor jonge mensen met dementie op de gebieden: Informatievoorziening, Casemanagement, Diagnostiek, Contactgroepen, Dagbesteding, en Wonen. Op 16 juni a.s. wordt een eerste brede werkgroepbijeenkomst georganiseerd. Daarin nemen deel: zorgmedewerkers vanuit de dementienetwerken, leden van de afdelingen van Alzheimer Nederland, en een contactpersoon van de belangengroep FTD. Het is de bedoeling dan kennis te maken, te bespreken wat er aan taken in het verschieft ligt en te komen tot een plan van aanpak en taakverdeling in subgroepen. We hopen daarmee de zorg voor jonge mensen met dementie in Noord Nederland te kunnen verbeteren. In Drenthe zijn in de drie regio's, drie zorginstellingen bereid gevonden om zich hiervoor in te zetten: de Stouwe/Noorderboog in Zuid West, de Tangenborghgroep in Zuid Oost en Interzorg in Noord Drenthe.
- **Hoogeveen:** het contact met het ministerie van VWS (november 2015) over het voorstel in het kader van de experimenteerruimte in de WLZ, is helaas op niets uitgelopen. De bedoeling van dit voorstel was om zorgbegeleiders in Hoogeveen de ruimte te geven om zélf de zorg over de schotten (WLZ, ZVW en Wmo) heen te indiceren en in te zetten. In mei wordt een gesprek geïntroduceerd met Zilveren Kruis, gemeente Hoogeveen, Alzheimer Drenthe, zorgorganisatie Icare en ZBO-voorzitter en één van de zorgbegeleiders, om te bespreken of dit voorstel zonder de medewerking van VWS kan worden uitgevoerd.

SPEERPUNT 3: VINDBAARHEID EN DEMENTIE- VRIENDELIJK DRENTHE

- **Helpdesk Dementie Drenthe:** de Helpdesk kan zowel telefonisch (alle werkdagen van 9 tot 17 uur) als via e-mail worden bereikt. Er wordt niet veel gebruik van gemaakt, maar toch wel zo nu en dan. Een paar keer per jaar worden mantelzorgers geholpen om hun weg te vinden in de dementiezorg in Drenthe. En ook vragenstellers van organisaties worden te woord gestaan en op weg geholpen. Er is een nieuw schema gemaakt om vragen op bij te houden. De Helpdeskmedewerkers van de GGZ Drenthe zullen binnenkort de secretariaatsmedewerkers een scholing aanbieden, om er zeker van te zijn dat de telefoon op een goede manier wordt beantwoord. **De Helpdeskkaartjes** zijn bestemd voor hulpvragers en zullen worden bijgedrukt. Ze zijn te bestellen bij het secretariaat: secretariaat@dementiedrenthe.nl. De flyers, bedoeld voor doorverwijzers, zoals sociale wijkteams van gemeenten, S1 wijkverpleegkundigen e.d., kunt u ook bij het secretariaat bestellen.
- **Website:** de website wordt regelmatig aangevuld met nieuwe informatie. Het aantal bezoekers stijgt gestaag, en is nu gemiddeld 42 per dag. De gemeentelijke wegwijzers op de website zullen in juli worden bijgesteld. Leden van Klankbordgroepen van ZBO's wordt in mei gevraagd om veranderingen tussen 1 – 15 juni door te geven aan het secretariaat.
- **Campagne “op naar een dementievriendelijk Drenthe”.** Tijdens de Nieuwjaarsbijeenkomst op 14 januari jl heeft staatssecretaris van Rijn het startschot gegeven voor een grootschalige campagne met als doel een dementievriendelijk Drenthe. Het netwerk realiseert dit samen met Alzheimer Drenthe. De stand van zaken zal in een driemaandelijks circulaire intern en extern worden verspreid. Daarom op deze plaats alleen een korte opsomming. Op dit moment is er een voorlichting geweest in Hoogeveen en er is een scholing aan Dagcentrum de Beek (pilot) gaande. Er worden afspraken voor scholingen gepland voor Notarissen, Brandweer (21 juni a.s.), Politie, Ge-

meenten (als eersten: Aa en Hunze, Hoogeveen en Tynaarlo), vrijwilligers Welzijn Hoogeveen, en mogelijk ook ten behoeve van wijkorganisaties Hoogeveen. Er moet nog gestart worden met scholingen aan Supermarkten, Taxichauffeurs, Serviceclubs, sportverenigingen, en paramedici (diëtisten, pedicures, fysiotherapeuten e.d.). Alzheimer Drenthe reikt een certificaat en keurmerk Dementievriendelijk uit, als de scholing en de organisatie voldoet aan de voorwaarden. Er wordt geprobeerd ook een koppeling te maken met het programma 'dementievrienden' van PGGM en Alzheimer Nederland. Uiteraard worden de media uitgenodigd steeds aanwezig te zijn bij het uitreiken van het certificaat en keurmerk. Te beginnen op 21 juni bij de Brandweer Drenthe!

Natuurlijk hebben Alzheimer Drenthe en het netwerk niet het 'alleen-recht' op de term dementievriendelijk Drenthe. Wilt u zelf (als zorgorganisatie) een voorlichting/scholing organiseren en hier een certificaat en keurmerk dementievriendelijk Drenthe aan koppelen, dan kunt u contact opnemen met drenthe@alzheimer-nederland.nl. Voor het aanvragen (door een doelgroep) van een voorlichting/scholing in het kader van dementievriendelijk Drenthe kunt u terecht bij drenthe@alzheimer-drenthe.nl of bij het netwerk: secretariaat@dementiedrenthe.nl. We werken nauw met elkaar samen om er een grote gezamenlijke campagne van te maken! Doet u mee?

ANDER NIEUWS

- **Noord Nederland:** De voorzitters en coördinatoren van de netwerken in Friesland, Groningen en Drenthe overleggen twee keer per jaar over de ontwikkelingen. Het initiatief rond jonge mensen met dementie is hieruit ontstaan. We blijven onderzoeken hoe we elkaar in het noorden kunnen ondersteunen.
- **Landelijk:** in februari hebben de netwerkcoördinatoren het Advies opnieuw aan de staatssecretaris aangeboden, dit keer samen met een brief waarin de problemen die op dit moment in de dementiezorg spelen uitgelegd worden. De documenten vindt u op <http://dementiedrenthe.nl/nieuws> Op 8 maart jl heeft de coördinator in Utrecht meegewerkt aan een verdiepingstafel van het Landelijk Netwerk Dementie: vele regio's benijden de situatie die we met zijn allen hier in Drenthe hebben gerealiseerd!
- **Drentse gemeenten:** er wordt geïnventariseerd of en hoe groot de problemen met Wmo – WLZ in Drenthe zijn. Dit overzicht wordt zo spoedig mogelijk aan de wethouders aangeboden. De in de ParticipantenRaad aanwezige wethouders hebben aangegeven dit te willen bespreken met hun collega's, en ook op de bijeenkomst 'het Drentse Zorglandschap' (11 mei, Assen) deze signalen kenbaar te maken aan staatssecretaris van Rijn.
- **Zilveren Kruis:** er is een landelijke stuurgroep geformeerd om de uitrol van het uitkomstenonderzoek door Zilveren Kruis naar CZ en VGZ vorm te geven. De coördinator is gevraagd hierin deel te nemen. Er wordt toegewerkt naar een subsidieaanvraag in het kader van Memorabel van het Dementie deltaplan. Of en hoe het netwerk hierin gaat participeren wordt op dit moment besproken.
- **De Redactieraad:** Jannes Hofsteenge, Mirelle van Beilen, Anja Ottens, Els van der Veen.

Alle genoemde informatie en meer vindt u op de website www.dementiedrenthe.nl of bij Els van der Veen
06-21100235
Coördinator Netwerk Dementie Drenthe
netwerk@dementiedrenthe.nl